

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Az emmausi uton.

Szomoruan, bánatos szíjjel halad a két tanítvány az emmausi uton. Éppen olyan szomoruan és bánatos szíjjel, mint a mai kor gyermekei járnak az élet utait. Minden időkorának gyermekeit látjuk ama két tanítványban, mert a *csalódás* és a *kétely* mindig meg volt, s mindig meg lesz.

Az emmausi két tanítvány azért volt olyan szomorú, mert csalódott a Krisztusban s nem bizott, kételkedett az ő feltámadásában. A tanítványok ugyanis földi királyságot vártak a Krisztustól. Egy világi birodalomra számítottak, hol fény, pompa, testi jóllét környékezi őket. Azért kéri a Zebedeus fiainak is az anyja, hogy ültesse egyiket jobb keze felől, másikat bal keze felől az ő országában. A testről, a végesről nem tudtak felemelkedni a lelkire, a véghetetlenre, hová a mester akarta őket emelni. Csalódtak benne.

Vajjon nem így vagyunk-e mi is? Krisztus mai tanítványai szintén testi javakat, világi kincseket várnak első sorban a mestertől. Azt várják, hogy adjon nekik fényes ruhát; gazdag, jólémező hivatal; változtassa még a köveket is kenyerekké, hogy aztán az evangéliumi ifjuval felkiálthassanak: egyél, igyál én lelkem! Krisztus pedig nem azért jött, hogy muló, földi javakat adjon, hanem maradandó lelki kincseket. Ezt meg is kaphatták bőséges mértékben, de mert egyebet vártak: megcsalottnak érezték magukat. Az anyaszentegyháztól, melynek tagjai vagyunk, *mi sem várhatunk mást, mint lelki kincseket*. Hogy a mai nemzedék olyan közönyös az egyház iránt, hogy hitét, meggyőződését olyan könnyen cseréli fel: annak okát abban kell keresnünk, mert a

Krisztus küldetésének igazi célját nem ismeri. Csak névleg keresztyének, külsőleg viselik a Krisztust, de az isteni mester még nem költözött be a szívbe, a családba, hogy küldetésének igazi célja felől meggyőzze őket és megszegje számukra az életnek kenyerét, melyből aki eszik, meg nem éhezik soha.

Kétségkívül, míg meg nem győződünk afelől, hogy a test *nem használ semmit, hanem a lélek az, mely megelevenít*: addig nem ismerjük meg igazán a Krisztust, s addig nem is lehetünk egyházunknak erős és élő kövei. A Krisztus velünk is jár az élet vándorutain. Követ mindenütt, jó és bal sorsban, csak hogy a világ szeretete miatt nem vesszük észre. Azért csalódnak annyit, mert kételkedünk benne.

Valóban, *a kétely bilincseibe verte a sziveket*. Kételkedünk Isten léteiben, Isten gondviselésében. Kételkedünk embertársainkban: a hivatalnok becsületességében, a munkás hűségében, a jó cselekedetek önzetlenségében. Kételkedünk még önmagunkban is. *A kételynek forrása a hitetlenség*. Rólunk is elmondhatná az Idvezítő: hitetlen nemzetség, mert csakugyan hitetlen és bűnös a mai kor. Ezért volt az emmausi két tanítvány is olyan szomorú és bánatos, mert nem hitt a Krisztus feltámadásában, az ő evangéliuma győzedelmében. Csak, mikor megszegte számukra a kenyeret: akkor esett le a hályog az ő szemükről, akkor hittek benne.

Vajjon a mi vándorutunkban elkövetkezik-e amaz idő, mikor mi is felismerjük a Krisztust? Hogyan és mikor, ez a kérdés, mert ő mennybe ment, megdicsőült? Oh, ha a testben járó Krisztusra gondolunk: akkor soha sem jó el amaz idő és mi csalódás és kétely között futjuk meg

a földi pályát. De ha a Krisztus földi életének munkálkodására és e munka *eredményére* nézünk; ha az ő evangéliumát tekintjük, mely ma is az erőnek és üdvnek egyedüli forrása: akkor röktön leesik a hályag a mi szemekről és *meglátjuk a Krisztust mindenütt, hol békeesség, igazság, egyetértés, szeretet van.*

Ezek az eszmék kormányozzák a világot. Ezekben él Krisztus. A hitetlenség, a kétely, a csalódás, a bűn sokszor sirba temeti ezeket: de csak ideig, óráig, mert mindannyiszor feltámadnak. Feltámadtak a zsidók és pogányok által ásott sírokból. Feltámadtak a középkori egyház lezárt sírjaiból. Tudatlanságon, hitetlenségen, babonán áttörnek és élnek.

Csakugyan élnek-e? Föltámad, ime, a mi lelkünkben is a kétely, kik pedig rendületlen hitel hirdetjük ezeket alkalmas és alkalmatlan időben. Ti czáfoltok meg ezeket kételkedők, csalódott szívek, bűnösök. Te czáfold meg magyar Sion, evangéliom szerint reformált anyaszentegyház, a te keresztyéni életteddel, s nemzeti hivatásod betöltésével!

Vajda Ferencz.

Ne adjatok szeszes italt a gyermekeknek.

— Kallovitz Miksa bécsi gyermek gyógytanár után. —

Minden szeszes ital, a bor, sör, rum, cognac, stb. mérge tartalmu. Az alkohol nevű mérget tartalmazza, mely mérge részegítő hatásban nyilvánul.

A betegségek is, melyeknek az iszákosok ki

vannak téve, mint az örültség, szívelzsírosodás, vese zsugorodás, stb., az alkohol mérgező hatása alatt állanak elő.

A gyermekek természetesen igen érzékenyek a méreggel szemben. Elég egy kis mennyiség, hogy megrészegedjenek.

Míg felnőtteknél egyszeri erős részegségből ritkábban áll elő halál eset, addig gyermekeknél gyakran, elég nagy számban fordul elő.

A gyermekek különös érzékenysége az alkohol mérgező hatásával szemben abban nyilvánul, hogy azok közül a gyermekek közül, a kik rendszeren kapnak szeszesitalokat, u. m. bort, sört, cognacot, stb., óriási százalék esik deliriumba, epileptikus (nyavalyatörés) bajokba, tüdő- és májdaganatokba és vízkórságba.

Ilyen és ehhez hasonló rettentő következményeit, a szeszesitalok ugynevezett rendszeres élvezetének gyermekeknél nagyon gyakran volt alkalmam nekem is és számtalan más orvosnak is megfigyelni.

A ki tehát nem akarja gyermekeit ilyen nagy veszedelemnek kiténni, az hagyjon fel nemcsak a rendszeres, de még a ritkán néha-napján való kóstoltatásával is a szeszesitaloknak gyermekeivel szemben.

Az ilyenféle véleményeknek, hogy a szeszesitalok nemcsak, hogy károsak, hanem szükségesek: hogy a bor erősít, a sör téplál, a cognac az emésztést elősegíti s hogy a szeszesitalok a szellemet élénkítik, stb., közönségesen helyt adnak.

Ezekre csak azt mondhatjuk, hogy ha mindez igaz volna is, még sem hiszszük, hogy találkozni gyermekeit igazán szerető édes anyával, a ki a szeszesitaloknak mindezen jó tulajdonságia

TÁRCZA.

Bizzál az Urban.

(Zsolt. XXXVII. 3.)

Jómódu gazda volt Biró Zsigmond uram, kinek volt két fia. Az öreg mikor kiköltözött a temetőbe a már korábban elhunyt neje mellé, a birtoka András fiára szállott, mivel ekkor már csak egy gyermeke volt, mert a kisebbiket: Józsefet még kicsiny korában egy alkalommal a falun áthaladó kóbor cigányok elrabolták. Telt, mult az idő, András megnősült és boldogan élt családjában; de szegény József nyomorgott, keserves sorsa volt, nem volt neki a hidegben barátságos lakása sem, itt-ott hányódott, a dermesztő téli időben csak egy-egy kazal szalma adott neki szállást. Nem volt senkije az ég alatt. Csak egy volt, a kiből ő bizott és a ki ő reá vigyázott: a jó Isten.

Zord téli este volt, a csipős szél sivitva csapkodta a havat a járó-kelők szeméibe, csikorogott a lehullott hó a léptek alatt, az ut mellett fekvő folyónak a jégkérgé csattogott, ropogott a

hidegtől. Ezen gyilkos időben egy vánszorgó alak tűnik fel az uton, ki dideregve és fájdalmasan nyögdécselve ballagott a falu felé, daczolva a zimankós idővel. Mindig lassubb-lassubb léptekkel halad, majd inai megtagadják a szolgálatot és ő összeroskad, föl akar tápázkodni, de nem tud erőt nyerni . . .

Nemsokára egy lámpással közeledő új alakot látunk jönni, kiből nem másra, mint András gazdára ismerünk, ki a szomszéd faluból tart hazafelé. Amint jön, egyszer csak valami rimánkodó hangot vél hallani, mintha valaki a földalól könyörögne hozzá. András hátán hideg borzongás fut végig, azt hívé, hogy valami kísértet az. És a mint halad tovább, mindig jobban hallja, végre megpillant az uton feküdni egy sötét alakot, honnan a hang jön. Ki így rimánkodott hozzá: »Óh, jó ember! . . . könyörülj rajtam . . . segélj fel innen . . . és vezess el legalább a közeli falu legelső ereszéhez, . . . hogyha már meg kell halnom . . . ne itt pusztuljak el . . . a farkasok prédájára . . .« András azonban, habár hangjáról felismerte, hogy ember, még mindig irtózott és röviden ezt felelte: »Nincs időm, sürgős az utam!« s azzal tovább indult. A beteg pedig fájdalmasan nyögé: »Óh! hát itt hagysz? . . . elvesznem, mint

mellett is gyermekeit a felsorolt betegségek bármelyikébe is beleitatná szándékosan.

Valóságban azonban a szeszesitalokról elterjedt ezen és ehez hasonló vélemények nem igazak.

És azok, a kik az alkoholnak ilyen jó hatásokat tulajdonítanak, feltétlen és nagyon szomorú tévedésben vannak.

Mindenekelőtt az alkohol sohasem gyógyítólag, hanem mindig mérgezőleg hat.

Minden tápszer a testet erősíti és sohasem akadályozza meg a szerveket rendes működésükben.

A mérég azonban összeroncsolja a testet és sietteti sorvadását.

Az alkohol egész bizonyosan mérég.

Embert, állatot, növényt egyaránt meglehet vele ölni. Tudósok által tett számos kísérlet mind oda vezetett, hogy a legkisebb mennyiségben sem táplál, s a legkisebb mennyiségben is a meglévő erőt fogyasztja.

Ezt bizonyítja az is, hogy azok a gyermekek, a kik kiskoruktól fogva állandóan szeszes itallal éltek (képzelt tápszer,) növekedésükben s általában szervezeteik kifejlődésében hátramaradtak.

Éppen így van az emésztés állítólagos megkönnyítésénél is.

Emberre és állatokon tett számtalan kísérlet itt is az ellenkező eredményre vezetett. Ugyanis soha sem mozdította elő az emésztést, ellenkezőleg, lassította és gyöngítette. Ugyan ez áll a gyermekeknél is. Sőt nagyon gyakran éppen azért szenvednek a gyermekek étvágytalanságban, mert sört, bort, konyakot kaptak.

S vissza kapják étvágyukat, a mint a szeszes italt megvonják tőlük.

Az erősítő hatás is csak mese.

Rendes tápszerekkel erősíthetjük magunkat, a milyen a hus, zsír, liszt, cukor stb., de méréggel sohasem.

Ilyesmivel legfeljebb elkábitjuk a fáradság vagy gyöngeség érzését rövid időre, mely azonban azután annál nagyobb mértékben tér vissza.

Sőt a testi munka mindég könnyebben végezhető el szeszes italok használata nélkül, mint avval. Éppen ezért szigorúan óvakodjunk attól nehéz munka mellett. Versenybirkózók, futók, tornászok stb. versenydíjak elnyerése alkalmával teljesen nélkülöznek minden szeszes italt, mert az biztos leverésőkre vezetne.

Ami áll a test, ugyan az áll a szellem erősítésénél is. Itt is számtalan példa bizonyítja, hogy az alkohol a szellemet csak rövid időre, igen kevéssé és csak futólag fokozza s rövid idő múlva annál nagyobb mértékben csökkenti a szellemi erőt. Az így beállott gyöngülése a szellemi erőnek azonban nem futólagos, hanem órákig, sőt napokig is eltarthat.

A gyermekeknél, hogy figyelmüket és fogékonyságukat jelentékenyen megbénítsa, nagyon kis adag szeszes ital elegendő. Ezért nem kell csodálkozni, hogy egy bécsi elemi népiskolában tett megfigyelések szerint azok a tanulók voltak a legrosszabbak és legkevésbé fogékonyak a tanulásra, akik ahoz voltak szoktatva, hogy bort, sört vagy konyakot igyanak minden nap.

A ki tehát azt akarja, hogy gyermekei testi, szellemileg épek legyenek, semmi szín alatt se adjon nekik szeszes italt. Sőt hasson oda, hogy azok egész felnőtt korukig őrizkedjenek a szeszes italtól.

Fordította: Csürös Sándor.

az utolsó kutyát?!...» S kinos nyögéssel ejtette fejét a földre. Az András szívébe mintha kést ütöttek volna, mely nem hagyja nyugodni, a hó is úgy tapad lábához, mintha viaszban járna; valami isteni erő és a jó cselekedet gondolata vonzotta vissza. Végre erőt vett magán és vissza ment az elhagyott beteghez s őt felemelve, elvezette az ő saját házába.

Midőn haza ért András, a felesége nagyon meglepődött, hogy ura kivel megy be az ajtón. De miután jószívű feleségének eibeszelte az esetet, a beteget ellátták jó vacsorával és meleg ruhával, ki azután rebegve megköszönte jóságukat és kérte, hogy adnának neki az éjjel szállást is, hogy ki pihenhesse magát. Ezt meg is adták.

A beteg reggelre, mikor felkelt, már magához tért. A midőn széjjel nézett, úgy tetszett neki, mintha e falak ismeretese lennének előtte. No de erről nem szólt semmit sem, csak hallgatott. Majd pedig zsebében valamit keresgélve, kivett egy kis sárgult és kissé elrongyolódott könyvet, mely egy »új testamentum« volt, amely neki oly sokszor vigasztalója, egyedüli barátja volt szomorú napjaiban. Midőn András ezt megpillantotta, mint homályos emlék, úgy tűnt föl előtte, majd el is kéré és mikor fölnyitá, nagy meglepetésére

e nevet látá rajta fölírva: »Bíró Zsigmond, anno 18...«, mely nem másé, mint a megboldogult atyjáé volt. András ajkaihoz emelé a könyvet és csókolgatni kezdé az édes apja által irt, halvány betűket. Az ismeretlen észrevéve az András meglepetését és kérdé, hogy min ütközött meg?

András pedig így felelt: »E biblia az édes apámé volt!«

»Azt én is mondom, — viszonzá amaz — hogy e könyv az apámé volt!«

És mióta van a maga birtokában? kérdé András.

Még kis koromtól fogva — mondá a kérdezett — és még mindig emlékszem arra, hogy ezen könyvecskével, mely az édes apámé volt, jöttem haza az iskolából és a mint a kis utca végén betértem, valami kóbor cigányok hirtelen elraboltak engem és ez egyetlen emlék maradt drága szüleimtől...

András szemeiben könny csillogott és vendégéhez futott s annak nyakába borulva, így kiáltott fel: »Óh József! drága testvérem! te, ki anynyit szenvedtél! végre megtaláltalak!«

... Egy pár boldog percz telt úgy el, melynél szebbet, meghatóbbat az ember nem igen lát.

Egy temetés.

Egy verset olvastam, nem is olyan régen,
»Szomorú temetés«, czime ez volt éppen.
»Zokog a koporsón hat halovány árva,
Hetedik a picziny, ott tipeg körülük
Édes imádságba.

Mégis ezt siratták, ezt a csöpp jószágot,
Hiszen ő vesztett el egy egész világot,
Ő nem ismerhette a jó édes anyát,
Ő lesz a legárvább, az igazi árva
Egész életen át.

Bizony szomorú volt! bizony megsirattam,
Ámde én emennél szomorubbát láttam:
Mehalt egy jó asszony! S nem zokogott árva,
Anyá, testvér nem dőlt fájo zokogással
Bus koporsójára.

Hón szeretett férje zokogott mellette,
Ő de mint fájhat a kedves halott lelke
Itt hagyni egyedül, akit úgy szeretett,
S nem hagyhatott neki vigasztalására
Egyetlen gyermeket.

Idegen emberek hamar muló könnye
Elkísérte szegényt csendes sir ölébe.
Nem zokog fölötte egyetlenegy árva,
Pedig milyen boldog, kinek sok igaz könny
Hullhat a sirjára.

Lám az édes anya megdicsőült lelke,
Midőn szeretteit a magasból nézte
Idvezült. Boldog volt kicsinyeit látva,
Hü szeretetükkel, igaz könnyeikkel
Szállt a mennyországba.

Erre egy öröm ünnepet rendeztek, amelyen hálát
adtak az Istennek, és József elbeszélte az ő szo-
moru életét, vándorlásait.

Az András felesége úgy sóhajtott fel: »Lám
mily kitanulhatatlanok Istennek utai... Látod
András, milyen jó volt, hogy nem hagytad az
uton elveszni ezt az embert, kiben te elvesztett
édes testvéredet találtad meg.«

E kis történettel ujjolag az a buzdítás csen-
düljön füleinkbe, melyre az irás annyiszor figyel-
meztetett: »Bizzál az Urban és cselekedjél jót!«
(Zsolt. XXXVII. 3.) légy irgalmas, mint a te meny-
nyeji Atyád irgalmas!« (Pál Eph. IV. 32.) Csele-
kedjél jót, mint András; bizzál az Urban, mint
József bizott s akkor bármi érjen ne félj, mert
Isten veled van!

»Akik biznak az Uristenben
Nagy hiedelemmel,
Azok nem vesznek el
Semmineinü veszedelemben;
Mint a Sion hegye megállanak,
Nem ingadoznak.« (CXXV. Zsolt.)

Várady Albert.

Szomorú temetés! de milyen szomorú!
A lelket előnti nehéz, fájo boru,
Mégis vigasztalóbb, hol zokog az árva,
Mint a kinek nem hull édes gyermeki könny
Gyász koporsójára

Kóty Mariska.

Isten igéje.

Isten országa.

Luk. XVII. 20 21.
Mát. XIII. 31. 32.

I.

A keresztyén vallásban egy sincs oly mély
és gazdag tartalmu, oly messzire kiható és magas
jelentőségű gondolat, mint a menyekországnak
vagy *istenországnak* gondolata. Már Ker. János,
Jézus előfutárja hirdeti istenországnak közalgését;
Jézus pedig egyenesen azzal lép fel, hogy »az
idők teljessége bekövetkezett, Isten országa meg-
érkezett.«

Isten országa: a zsidó és ker. vallásnak
találkozó pontja, közös eszméje, mert a zsidó
vallás is a kiválasztásnak, istenországnak eszmé-
jén nyugszik: de ez egyszersmint a legélesebb
válaszfal is, mely a két vallás között létezik, mely
a külsőt a belsőtől elválasztja és a csak egy
népre szorított, korlátolt istenországnak kiterjeszti
az egész emberiségre! *Isten országa*: ezzel kezdő-
dik és végződik a »Miatyánk« az elején: jöjjön el
a te országod és a végén: mert tied az ország,
hatalom, dicsőség mindörökké! *Isten országa*: ez
képezi tárgyát Jézus örökszép példabeszédeinek,
tanításainak, melyek oly különböző oldalról rajzol-
ják most annak csekély kezdetét, majd látható el-
terjedését és hódító erejét, egységét és sokoldalú-
ságát, küzdelmét a világgal és győzelmét a világ
felett. *Isten országa*: ez amaz eredeti alaprajz és
igazság abból, a mi századok folytán, mint keresz-
tyén egyház alakult és formálódott; ez amaz
örökmérték, melylyel a látható egyházakat
mérnünk és a biztos delejtü, mely után haladás-
ukban igazitanunk kell. *Isten országa*: nem csupán
egy benső hitközösség, vagy egyesek magános,
tétlen életé, hanem egy oly birodalom, melyben
minden egyes szorosán fűződik az egészhez, mint
tagok a testhez; *melyben egy lélek*: Istennek lelke
lakozik, és a különböző erők, tehetségek egy
közös czélra működnek.

Isten országa: birodalma Istennek, ki abban
a vezérlő szellem, lélekben, igazságban imádtatva,
de oly szabadon és oly függetlenül, mint sehol e
világon; *egy oly birodalom*, mely kérelhetetlen
ellensége minden pompának, külső törvénynek,
erőszaknak, a lelkek feletti hatalomnak, mert ott
egy törvény van: a *szeretet törvénye*. Lépünk be
ebbe a felséges birodalomba: Isten országába, s
vizsgáljuk meg azt a fenti vezér igék alapján
belsőleg és külsőleg.

II.

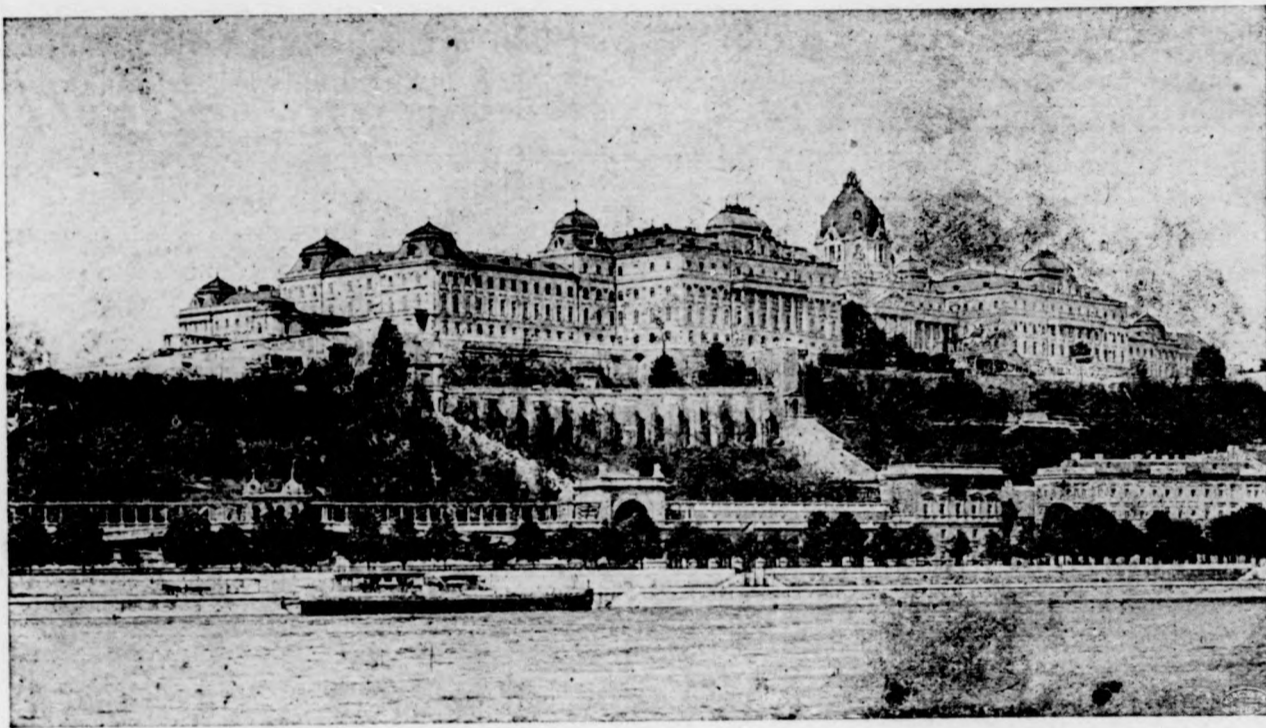
A fent jelzett két szentírás beli hely a való-
ságban annyira összefűződik, mint a test és lélek,
a törzs és gyökér, együttesen alkotják a keresz-

tyén egyház két oldalát: a láthatatlant és a láthatót. *Isten országa nem külső jelekben áll, hanem ti bennetek van,* ezek azok a nagy jelentőségű szavak, melyek kezdetben a keresztyénséget a zsidóság kebeléből kiszakították, s később a kath. és prot. egyház közé egy áttörhetetlen bástyát állítottak; ezek ma is amaz erős sziklák, melyeken a katholicismus egész hitrendszere megtörik, a külső czeremoniák, pap-uralom, tekintély hit romba dülnek.

Isten országa ti bennetek van. Mit jelent ez? Azt, hogy isten országa ott van, és csak is ott van, a hol Istennek lelke a mi lelkünket megérinti, abba az erőnek, a békességnek, a szeretetnek lelkét leheli és annak mélyén állandó lakást vert. Ezt jelenti Pál apostól ama mondása is: az igaz ember hitből él és a mi nem hitből jön, bűn az; vagyis: a mi nem a szív tiszta forrásából bu-

földi élet szenvedései között; győzelem és diadalmenet a halálban!

Ha tehát Isten országa és annak boldogsága, igazsága, ereje, élete mi bennünk van: akkor világosan érthetjük e szavak jelentőségét: Isten országa nem külső jelekben áll. Vagyis, nem a lélek nélküli, külső czeremoniákban, imádságok lemorzsolásában, szem hunyorgatásban, s nem is csupán a templomba járásban áll. Nehogy félreértsetek. Mert hangsúlyozom, hogy ref. egyházunkban mindenik egyházi cselekvénynek mélyebb jelentősége van; arra szolgálnak, hogy mibennünk kegyes érzelmeket ébresszenek és azokat külsőleg is kifejezésre juttassák; és éppen a közistentisztelet milyen erősítő, felemelő hatással van reánk, a szép ének mennyire meghat, az imádság égbe ragad: de mégis igazak a szavak:

AZ ÚJ KIRÁLYI PALOTA BUDÁN.

zog fel: az halva született; a mi nem a lelkiismeret tisztaságában gyökerezik: annak nincs valódi értéke. Másutt, a világon mindenütt érvényes lehet a külső cselekedet: de itt, a vallás világában, csupán az *érzület* jó tekintetbe, melyből a tettek születnek; a *szeretet*, mely soha el nem fárad; a *bátorság*, mely soha meg nem retten. Minden, mi a lelken át nem szűrődött és szívhevétől fel nem melegült, nemcsak sikertelen, hanem mulandó, romlandó, ezt jelenti, a mi nem hitből jön: bűn az!

És milyen ez a hit? Pusztá elfogadása-e a más hitének, a más gondolatának, hit-e a felállított, könyvekben megírott tantételeknek? Oh, nem! Az lealázó, méltatlan, szolgáló állapot; az nem élő, nem boldogító hit. *A valódi hit:* belső tapasztalat és élet; az Isten lelkének megnyilatkozása mibennünk; az nem tudomány — hanem erő; az — az örök élet forrása az idő mulandóságában. Ez a hit: élet Istentől — Istenben; vallásos bizalom és lángoló szeretet; vigasztalás és öröm a

isten országa nem külső jelekben áll. Ha nem hozzátok azt ide magatokban, nem is viszitek el magatokkal, ha nem éhezitek és szomjuhozátok az igazságot: nem elégítettetek ki; rátok nézve ott minden hideg, érzéketlen marad, úgy mentek ki, a mint bejöttetek: megfáradva, megterheltetve, vigasztalás nélkül, mert a ti lelketek a bűn és a halál álmába szenderült, s abból a mi égi, a mi Istentől származik semmit be nem fogad.

Oh, bizony, még azok közül is, kik magukat prot. keresztyéneknek nevezik: milyen sokan járnak templomba, nem a belső, égető szomjúságtól ösztönözötten, hanem csupa külső szokásból, milyen sokan vannak a kik azt hiszik, hogy csupán vasárnap kell vallásosnak lenni, nem pedig hétköznapokon is; azt hiszik, hogy a vallás az egyházé, a papoké, nem pedig a családé, a szivé, milyen sokan vannak a kik úgy gondolkoznak, hogy ők e külsőségek által valami nagy jót cselekedtek, vagy éppen eleget tettek egyházi kötelességöknek, betöltötték a törvényt, holott

világosan mondá Idvezitónk: Gyümölcseikről ismeritek meg őket, mert nem minden, ki ezt mondja nekem Uram, uram, vegyen be mennyországba, hanem, a ki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát. (Máth. VII. 20. 21.)

Isten országa nem külső jelekben áll, — azt jelenti, hogy isten országa nem a papi testületben, nem az egyházi kormányzatban áll; s különösen mi protestánsok nem mondhatjuk: ime itt, vagy amott van az egyház; ott van a Krisztus földi helytartója és ott van egyedül az üdvösség forrása. Nem, hanem itt van, hol a Krisztus prédikáltatik, s hol az embereket az üdvösség forrásához: a Jézus Krisztushoz az élő hit kapcsolja. Ott van, hol ezt az élő hitet a szabadság áldott napja táplálja, ennek éltető levegője hatja át. Ez a Krisztusi hitszabadság, a protestáns hitszabadság; ez együtt véve az isten országa!

Az a kérdés: az isten országa ti bennetek van-e, lelketekben él-e? Vagy talán azt hiszitek, hogy erre nincs is szükségetek? Oh, ne tévelyegjétek! A vallásra mindig szüksége volt és mindig szüksége lesz az emberiségnek. Sőt éppen ma van legnagyobb szükség arra, hogy a szabadság tiszta légkörében élő vallás számára az emberiség szívét újból megnyerjük, hogy ne csak a társadalmat hívjuk templomba, hanem az egész életet templommá változtassuk; szükséges hogy Krisztus evangéliuma az emberi lelkeket újból áthassa, az isteni élet szépségével megkedveltesse; a mindennapi élet küzdelmeiben, a megpróbáltatások nehéz óráiban felemelje; a szenvedésekben vigasztalja; a sors hatalmas csapásaira előkészítse: nehogy a családi élet boldogsága romba dőljön. Szükség, inkább, mint valaha, mert korunk amaz idő, melyben a laza erkölcsök és megváltozott élet felfogás miatt ama nemes és szent kötelékek, melyek az egyént a családhoz, az egyházhoz, a hazához fűzték: az engedelmességnek, a hűségnek, a szeretetnek kötelékei feloldódnak; előttünk tátong az örvény, mélyebb minőt valaha láttunk: az önzésnek, a világi gazdagságnak örvénye, melybe a nyereség vágyó emberiség örült sebességgel sodortatik bele. Korunk az, melyben a durva anyag győzedelmeskedni akar az Isteni lélek felett, s a sziv vágyai, a lélek felszárnyalásai kinevetetnek: nos, ezen áramlattal szemben ma sincs más hatalom, mint Isten országának igazsága, más erő, mint az evangélium ereje, mert mint Pál mondja: *a Krisztus evangéliuma, istennek hatalma minden hívőknek idvességére.* (Rom. I. 16.) Már pedig — isten országában, e földön: boldogság; a halálban: üdvösség várakozik reánk!

(Schwarz után.)

(Folyt. köv.)

V. F.

A parokhiáról.

V. A temetés.

Eltették felső Kalotai András uramat. Temetése méltó volt az Istenben boldogult életéhez. Nagy temetés volt, mint mondani szokták, mert Kalotai uram is nagy ember volt a maga

falujában. Szorgalmas, takarékos, munkás gazda, a ki ugyyszólva semmivel kezdte az életet, s mégis örökségül szép bennvalót, új kőházzal; terjedelmes künnvalót s igen sok jószágot hagyott gyermekeire. No, meg jutott a nyirdombi anyaszentegyháznak kerek kettő száz korona hagyomány. Igen, mert Kalotai uram hosszú időn volt azon egyházközség hü kurátora, s e tisztességért illendőnek tartotta, hogy megemlékezzék egyházáról is, mert munkája után egyházának köszönhetette minden földi és mennyei javait. Azért egyházának, mert ez tanította őt istenfélelemre, munkára, a Krisztus által ez nyitotta meg előtte a mennyország kapuját.

Temetésén ott volt a falu apraja és nagyja. Megsíratták. Némelyik szokásból sirt. Némelyik igazán sajnálta. De rosszat jó lélekkel senki sem tudott róla mondani.

A temetési szertartást a szomszéd Örhegyi pap végezte, mert akkor éppen üresen állott a nyirdombi parokhia. Találó szép halotti beszédet mondott a fiatal tiszteletes ur. Alapul a XXVI. Zsol. sor 1-ső versét választotta: *»Itélj meg engemet Uram, mert én az én tökéletességemben jártam és az Urban biztam.* Beszéd után elbucszuttatta özvegyétől, három gyermekétől, rokonaitól és a nemes és szentegyháztól.

Temetés után még egy keveset a parokhián időzött a fiatal pap, míg az esetet az anyakönyvbe bevezette s egy s más dolgot elintézt. Ott volt az új kurátor is, a ki Kalotai uram nyomdokába lépett, és egy alkalmas pillanatban, a hivatalos dolgok után, emigy szólott:

— Kenyeremnek javát megettem, sok temetésen voltam már, de szebb tanítást alig halottam, mint a milyet tiszteletes uram tett ma szegény, jó András bátyám felett.

— Köszönöm az elismerést, kurátor uram, de bizony én a nyirdombi egyház hiveiről nem nyilatkozhatom ilyen elismerőleg. A mit ma láttam a temetésen, az nagyon elszomorította a lelkemet. Szinte, mintha nem is temetésen lettem volna, hanem kalákában.

— Hogy lehet az, tiszteletes uram, mikor én úgy vélem, hogy az András bátyám temetése nagyon szép temetés volt. Ott volt, a ki csak felkelhetett mind.

— Igaz, Kurátor uram, hogy sokan voltak, s talán éppen ez okozta, hogy olyan kaláka kinezése volt a mai temetésnek. Mert azt a kurátor uram is tudja, hogy egy temetés egy gyász-istentisztelet, s így a legnagyobb komolysággal, a legszebb rendben kell, hogy lefolyjon, akár a templomban, akár a szabad ég alatt történjék. Már pedig ezt a mai temetésről nem mondhatom el. Vegyük csak rendre:

Azt mondám, hogy minden temetés egy istentisztelet. No, ha így van, akkor abban az istentiszteletben, a ki ott megjelenik, mindenkinek részt is kell venni. Mert a reformátusoknál nemcsak a pap és kántor, hanem az egész gyülekezet együtt tartja az istentiszteletet. Maguknál pedig a kántor egy magára, egyedül énekelt valami új módi halotti éneket és más abban

részt nem vett. Mintha soha iskolába se jártak volna, mintha soha éneket se tanultak volna: úgy hallgattak. Sőt az uton is, míg a halottat kikisértük, a kántor után alig énekelt egy pár öreg ember. A fiatalság hallgatott; az az bár hallgatott volna, de a helyett beszélgettek. Pedig akkor a mi erdélyi énekes könyvünkől énekelt a kántor ur. Én úgy látom, hogy a maguk egyházában az énektanulás nagyon gyenge lábon áll.

— Igaza van a tiszteletes uramnak, mert mióta új kántorunk van s iskolánk odaadtuk az államnak, azóta a mi gyermekeink nem tanulnak egyházi éneket. A mit mi öregek tudunk, azt még a néhai jó kántorunktól tanultuk volt, kit is az isten nyugtasson meg haló poraiban!

— De az énekkel még nem végeztünk, kurátor uram. Volt egyéb is, a mi nekem szemet szurt. Nem vette-e észre, hogy a halottas háznál *milyen tolongás volt, a gyermekek ide-oda futkostak, helytelenkedtek* s nem volt a ki rendre utasítsa. Majd letapostak még engem is. Itt már maguk a *szülők is hibásak*, a kik felügyelet nélkül a gyermekeket temetésre bocsátják. De, hol voltak az *egyházfiak*, a kiknek ilyenkor a rendre fel kellene ügyelniök. Látja kurátor uram, a régi jó világban erre is gondjuk volt a kurátoroknak és egyházfiaknak. Ma, úgy veszem észre, igen elvilágiasodtunk. Ennek tulajdonítom, hogy éppen maguknál is, másutt is, a szép rendre semmit sem ügyelnek. A közönség össze-vissza kíséri a halottat, s nem szép kettős vagy négyes so ban megyen — külön a fiatalok, külön az öregek, mint régen. Még olyan embert is láttam, *ki a temetési menetben szivarozott*. A sirnál pedig meg se várják, míg a pap eltávozik. már csinálják a szivarat. Hát mondja csak, istentisztelet számba megy-e az ilyen temetés? Ugy-e bár, hogy a kegyes, vallásos ember egészen megbotránkozik, mikor ilyeneket lát? Én pedig *ezeket* láttam Nyírdombon is, *másutt is*. Mert ne higyeje, hogy *városon is* sokkal előbb állának. Az ember mindenütt egyforma. Káplán koromban városon szolgáltam és sajnos, ott is éppen az ének állott a leggyengébb lábon. Három esztendő alatt soha se halottam, hogy a *gyülekezet tagjai énekeltek volna a temetésen*, hanem állandóan a kántor kaeskaringsós, szóló éneke mellett temettünk. Pedig, milyen szívesen vette volna a siralmas ház, ha *egy egyházi dalárda* is énekelt volna a temetésen. Igen, de, ha nem volt. Bizony, nagyon megváltozott a világ. Csak azt nem mondhatjuk, hogy egyházunkra nézve előnyösen változott volna.

Azért mondám el ezeket, kurátor uram, hogy adja tovább. Hátha a jó mag, jó földbe talál esni és jó gyümölcsöket terem.

Paulus

Hasznos tudnivalók.

— Kik tehetnek végrendeletet? —

Vagyonáról mindenki szabadon rendelkezhetik, csakis a törvényes osztályrészt és az özvegyi jogot kell figyelembe venni.

A 12. életév betöltése előtt azonban senki sem tehet végrendeletet, de a 12. évet betöltött, azonban 18 éven alóli kiskorúak csakis közvégrendeletet tehetnek.

Nem tehetnek általában véve végrendeletet a hibás elméjűek és azon siketnémák, akik sem irással, sem jelekkel nem képesek magukat megértetni. A kik azonban erre képesek, azok olyan közvégrendeletet tehetnek, mint a 12—18 év közöttiekről volt mondva.

Az írásbeli magánvégrendelet kellékei. Ha az egész végrendeletet az örökhagyó saját kezével írta és aláírta, akkor két tanu kell, ha pedig nem maga írta, négy tanu folytonos és együttes jelenléte szükséges. Nem lehet tanu, a ki 18 évét még be nem töltötte, vagy a ki siketnéma, vagy hibás elméjű, vagy büntett miatt el volt ítélve.

Ha az örökhagyó végrendeletét maga írja, akkor a tanuk közül legalább az egyiknek írni és olvasni kell tudni, egyéb esetben pedig legalább két tanunak, hogy a végrendeletet aláírassák. Az írni nem tudó tanuk kézjegyeiket (kezüik keresztvonását) teszik a végrendeletre, nevüket pedig az írni tudó tanu írja oda.

Ha a rendelkező maga írta a végrendeletet, akkor nem szükséges, hogy a tanuk annak tartalmát ismerjék, elég, ha a rendelkező szóval kijelenti, hogy ez az ő végrendelete, a mit a tanuk a végrendeleti íráson igazolnak.

Ha azonban az örökhagyó nem maga írta a végrendeletet, akkor a tanuknak ismerni kell annak tartalmát. Ilyenkor mindnyájuk jelenlétében fel kell azt olvasni, az örökhagyó pedig szóval kijelenti, hogy ez csakugyan az ő végakarata, mire az írni tudó tanu az örökhagyó nevét, mint névaláíró aláírja s annak kézjegyével ellátja. Mindezek megtörténte pedig a végrendelet papirosán, a tanuk által igazoltatik.

Mi szükséges még az írásbeli magánvégrendeletekhez? Az, hogy odairassék: mely évben és napon, s melyik községben kelt. Ha pedig a végrendelet több ívből állana, úgy kell azt összefűzni és megpecsételni, hogy abból se el ne lehessen venni, se pedig hozzáfűzni.

Egy végrendeletben hányan rendelkezhetnek? Csakis egy ember, kivéven a házastársakat; különben érvénytelen lenne a végrendelet.

A tanuknál mit kell még figyelembe venni? Azt, hogy ha a tanuk közt olyan is van, a kinek vagy magának, vagy rokonainak a javára szintén szó van a végrendeletben valami hagyományról, akkor az előbb említett tanuk számát, annyival szaporítani kell, a hány tanu részére hagy valamit a végrendelet. Czélszerűbb különben ilyen tanukat nem is hívni.

A szóbeli magánvégrendelet kellékei. Ha nem írásos a végrendelet, hanem örökhagyó csak szóval jelenti ki akaratát, akkor négy tanu előtt kell azt élő szóval elmondani, midőn nyilván ki kell jelentenie, hogy ez csakugyan az ő végrendelete. Ha ezen négy tanu közt is volna olyan, a kinek javára rendelkezés történik, akkor itt is úgy szaporítani kell a tanuk számát, mint előbb el volt mondva.

Meddig érvényes a szóbeli végrendelet? Ez feltétlenül érvényességgel csak akkor bír, ha az örökhatyó elhalálozása a végrendelet megtételétől számított három hónap alatt bekövetkezik, ha csak az örökhatyó olyan állapotba nem jutott, hogy újabb rendelkezésre képtelen, mert ez esetben három hónapon túl is érvényes lesz szóbeli végrendelete.

Mai képünkhöz.

Az ország érdeklődése május hó elején ismét a magyar királyi várpalota felé fordul. Ő Felsége ugyanis e napokban érkezik Budapestre, hogy a válság ügyében a magyar politikussokkal tanácskozzék. Ezen alkalomból mutatjuk be a királyi várpalotát Budán. Ennél szebb királyi lakás nincs a föld kerekén. Legyen e palota időtlen időnkig a magyar nemzeti dicsőség hirdetője.

Vegyes hírek.

Az ünnepek alatt pihent a politikai élet is. A válság megoldása iránt semmi nevezetes lépés nem történt. Ünnepe után azonban gróf *Tisza* István miniszterelnök Bécsbe utazott, hogy Ő felségének előterjesztést tegyen a helyzetről. Ő felsége újból megkezdi a kihallgatásokat és — hír szerint — *Széll* Kálmánt, gróf *Andrássy* Gyulát és *Kossuth* Ferenczet fogja kihallgatni. A képviselőház, nem tekintve a váltságra, május 3-án hozzá fog a felirati javaslat tárgyalásához.

Az orosz-japán háború is szünetelt az ünnep alatt. A japánok így is fényes sikert értek el, mert kivitték, hogy az orosz hajóhadat kiutasították a francia kikötőkből, a hol a rendes időn túl maradtak. A hajóhad 50 különféle, kisebb-nagyobb hajóból áll, ide számítva a szállító hajókat is. A tengeren nem sokára ütközetet várnak.

Építőmesterek és munkások. Budapesten az építőmesterek és munkások sehogy se tudnak egymással kijönni. A munkások fizetést emelést kérnek. Amesterek azt mondják, nem adnak, mert akkor ők sem tudnak megélni. Így a mesterek elhatározták, hogy több építő munkát nem vállalnak. Sőt országszerte erre hívják a többi építőmestereket is. Erre a munkások is gyűlést tartottak. Ők meg azt mondták, hogy nem dolgoznak. No hát, azt kérdezzük, kinek van ebből haszna? Egyik félnek sincs, de sőt nagy kára van sok szegény embernek. Jobb volna, ha ezt a dolgot békességesen kiegyenlitenék. A dolgok folyását megállapítani nem lehet, de az igazságot sem szabad véka alá rejteni.

Halálfejes zsaroló levelek. Mizersák Péter, beregsomi ev. ref. lelkész a múlt napokban halálfejes pecséttel ellátott levelet kapott, amelyben fenyegetésekkel arra akarták bírni, hogy ezer koronát egy bizonyos megállapított helyen letegyen, mert különben egész családjával együtt elpusztítják. Hasonló tartalmu levelet kapott egy pár héttel előbb Jankovich László beregsomi földbirtokos is. A két levél egyazon kézírásra vallott. A vizsgálatot megindították, de még eredménytelenül.

Mikor lesz a sorozás. Rendes szokás szerint márcziusban, de legkésőbb április elején szokták a katonai sorozásokat megtartani. Az idén azonban már az év elején zavarosak voltak a politikai viszonyok s a sorozásra nem is tűztek ki határidőt. A rendes határidő e közben szépen elmúlt. Most arról értesíti a honvédelmi miniszter a hatóságokat, hogy a sorozásra legfőbb juniusban lehet gondolni. De akkor is csak úgy, ha a politikai válság megoldást nyer.

A nagypéntek és kiváló magyarok elhunytának napja. Ápril hónap nem ugyanazon napjain, de nagypénteken haltak meg: *Ujlaki* Lőrincz bosnyák király Doboj várában, (felesége Gara Mária volt Hunyadi László egykori mátkája;) *Mátyás* király Bécsben és II. *Rákóczy* Ferencz Rodostóban. Sőt a legújabb magyar történelem kiváló alakjának: gr. *Széchenyi* Istvánnak elhunyt — 1860. április 8-ikán — szintén ama szomorú nap évfordulóján történt, amikor Ujlaki Lőrincz bosnyák király és II. *Rákóczy* Ferencz erdélyi fejedelem meghalt.

Nyakszirtmeregvedési esetek. Szászhermányban, (Brassónegyve) két nyakszirtmeregvedési eset fordult elő. Valószínűnek tartják, hogy Romániából hurczolták be. Nyakszirtmeregvedés Budapesten is előfordult. A Rókus-kórházban ápolnak most egy Horváth Géza nevű munkást. Járványról azonban nincs szó. Dr. Müller igazgató kijelentette, hogy Horváth betegségének lefolyása enyhe. A tisztí főorvos sem tart szükségesnek rendkívüli intézkedéseket, mert ilyen esetek minden évben fordulnak elő szorványosan és el sem kell szigetelni az egyes betegeket. Aggodalomra tehát nincs okunk.

Aki a királylyal pöröl. Érdekes lakót szállítottak nemrégiben a Lipótmezőről a nagyváradi tébolydába. Ez Balogh Antal kisujszállási gazdaember, aki pörben áll a királylyal. Balognak állítólag valamelyik őse 500 tagu lovasbandériumot állított Mária Teréziának, amiért a családnak örök járandóságot ígértek. A pörnek, úgy mondják, volt is valami alapja, de Balogh oly szenvedélylyel vitte, hogy egészen belebolondult. A belügyminiszter most vizsgálja át az aktákat. Balogh különben csendesesen viselkedik az elmeógyógyintézetben, csak mindennap megkérdezi a főorvost, hogy mikor kapja már meg a sok pénzt. A belügyminiszterhez most a kisujszállásiak 500 aláírással folyamodványt terjesztettek be, amelyben kérik, hogy bocsássák szabadon, mert teljesen ép elméjü.

Kuropolitkin fizetése. A czár elutasította Kuropolitkin tábornoknak azt a kérését, hogy mint az első hadsereg parancsnokának, a főparancsnoki állásával járt 144,000 rubel fizetését továbbra is megadja. Kuropolitkin ezentúl csak 108,000 rubel fizetést kap, ami 540,000 koronának felel meg. Ezért lehet visszavonulni.

Gabonapiacz Budapesten. április 26.

Buza:	100 kilónkint	17 k. 75 f. — 18 k. 60 f.
Rozs:	»	14 k. 45 f. — 14 k. 65 f.
Árpa:	»	14 k. 35 f. — 15 k. — f.
Törökbuza:	»	15 k. 40 f. — 15 k. 60 f.
Zab:	»	14 k. 40 f. — 15 k. — f.